

N. 15/1956.

LAGUTSKOTTETS betänkande N. 15/1956 över landstingsmannen Jan Erik Erikssons m.fl:s hemställningsmotion (N. 6/1956) med förslag, att landstinget ville uppdraga åt landskapsstyrelsen att inkomma till landstinget med förslag till landskapslag om övertagande av det förvaltningsområde, som avser upprätthållande av ordning och säkerhet inom landskapets territorium.

Förenämnda hemställningsmotion, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Till 1951 års landsting inlämnades en petition (N. 13/1951) med samma syftemål som den nu föreliggande hemställningsmotionen. Petitionen överlämnades för beredning till landstingets för tiden varande lagutskott, som i sitt betänkande (N. 13/1951) av den 18 oktober 1951 föreslog,

"att landstinget ville uppdraga åt landskapsnämnden att överväga, om polisvården i landskapet bör ordnas genom landskapslag i den omfattning självstyrelselagen förutsätter, och, om detta anses vara fallet, inkomma till landstinget med förslag till sådan lag, eller, om detta befinnes lämpligare, åvägabrinda en överenskommelse för ordning med riket, som bättre än den nu gällande tillgodoser landskapets rätt till självstyrelse på polisvårdens område."

Lagutskottets betänkande och förslag godkändes enhälligt av landstinget vid plenum den 13 november 1951, varefter ärendet överlämnades till landskapsnämnden. Från landskapsstyrelsens sida torde, såvitt utskottet har sig bekant, några åtgärder emellertid icke vidtagits för att föra ärendet vidare.

Då 1951 års landsting tog befattning med saken, hade den nya självstyrelselagen av den 28 december 1951 ännu icke trätt i kraft. Landskapets rätt att taga befattning med förvaltningsområdet ifråga härleddes ur §§ 9 och 17 i den för tiden gällande självstyrelselagen och motiverades därmed, att upprätthållandet av ordning och säkerhet inom landskapet icke förbehållits rikets myndigheter i annan utsträckning än att polisförvaltningen ifråga om statens säkerhet (§ 17 p. 4) kvarstod under rikets allmänna förvaltning.

Nu är det legislativa underlaget för landstingets lagstiftningsbehörighet fastslaget genom uttryckligt grundlagsstadgande, i det att § 13 mom. 12 i den nya självstyrelselagen uttryckligen utsäger, att lagstiftningen ifråga om polisvården i princip tillkommer landstinget. De undantag, som lagrummet upptager, hänföra sig till ordningsmaktens verksamhet till tryggnad av statens säkerhet ävensom till polisuppgifter

på områden, för vilka rikets lagstiftning skall gälla även på Åland.

Organisationen av polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar i landskapet är fortfarande ordnad genom överenskommelseförordningen av den 19 mars 1943 (N^o 11/43 ÅFF). Det måste erkännas, att hithörande förvaltningsuppgifter kunnat handhavas utan friktioner mellan rikets och landskapets myndigheter. Men då landstinget har tillförsäkrats lagstiftningsrätt, bör landskapet även förr eller senare övertaga de uppgifter, som ankomma på detsamma. Fråga är blott, om ett steg fullt ut i syfte att förverkliga hela den förvaltningsrätt, som tillkommer landskapet, skall vara ägnat att åstadkomma någon verklig förbättring i dagens läge eller möjligen blott giva anledning till oanade kompetenskonflikter. Det sistnämnda är alls icke uteslutet.

Enligt nämnda överenskommelseförordning utnämnes polismästaren i Mariehamn av landskapsstyrelsen i samråd med landshövdingen, medan länsmännen utnämnas av landshövdingen i samråd med landskapsstyrelsen enligt den i riket gällande ordningen. Överkonstaplar och konstaplar vid den lokala polisen antagas på framställning av vederbörande länsman av landskapsstyrelsen efter landshövdingens hörande.

Det synes numera icke sakenligt att bibehålla denna kompetensuppdelning i polisförvaltningen. I enlighet med självstyrelselagens anda och mening borde även länsmännen utnämnas av landskapsstyrelsen i samråd med landshövdingen, och då sagda förfaringsätt utan olägenheter genomförts i administrativ väg ifråga om polismästaren i Mariehamn, synes det även kunna genomföras ifråga om länsmännen. Såsom polischefer inom respektive distrikt skulle dessa sålunda bliva landskapets tjänstemän. Detta hindra givetvis icke, att de fortfarande, ehuru anställda av landskapet, handhava uppgifter, som enligt rikets lagar och författningar ankomma på länsman.

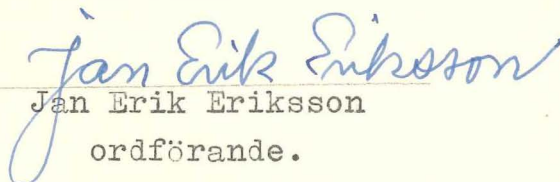
Såsom av ovensagda framgår kan några påtagliga olägenheter icke påvisas av att kompetensfördelningen mellan riket och landskapet ordnats i administrativ väg. Landskapslagstiftning har tydligen av sådan anledning i landskapsstyrelsen tillsvidare ansetts obehövlig. Då inga särskilda omständigheter aktualiserat frågan om utnyttjande av landstingets lagstiftningsrätt, finner utskottet även för sin del, att saken tillsvidare kan anstå, såvitt motionen avser stiftande av landskapslag i ämnet. Däremot borde enligt utskottets uppfattning överenskommelseförordningen ändras ifråga om ordningen för utnämmande av länsman såsom ett första steg i syfte att förverkliga landskapets i självstyrelselagen fastslagna förvaltningsrätt. Ändringen synes kunna genomföras utan några betänkligheter.

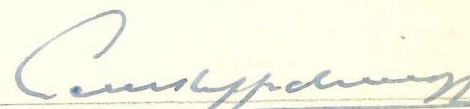
Hänvisande till ovensagda föreslår utskottet värdsammast,

att landstinget med förkastande av hemställningsmotionen i övrigt ville uppdraga åt landskapsstyrelsen att åvägabringa sådan ändring i förordningen den 19 mars 1943 angående organisation av polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar i landskapet Åland, att länsmännen i landskapets länsmansdistrikt utnämnas i samma ordning som polismästaren i Mariehamn.

Mariehamn den 15 mars 1956.

På lagutskottets vägnar:


Jan Erik Eriksson
ordförande.

./.

Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Nils Dahlman, Paul Påvals, Rickard Lindroth och Helge Klingberg.